

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ОПЕРАТОРІВ КОМП'ЮТЕРНОГО НАБОРУ

Сучасний процес професійної підготовки операторів комп'ютерного набору лише частково задовольняє вимоги до фахівця на ринку праці. Ситуація зумовлена фокусуванням навчально-виробничого процесу на засвоєнні знань, умінь і навичок. Доведено, що цих складових часто не достатньо для якісного функціонування у професійній діяльності. У Концепції Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011–2015 р. зазначається,

що на сьогодні кваліфікація робітничих кадрів, у тому числі випускників професійно-технічних навчальних закладів, не відповідає поточним і перспективним соціально-економічним потребам [3]. У ній визначається також шлях вирішення даної проблеми, який полягає у формуванні науково обґрунтованої державної політики розвитку професійно-технічної освіти з урахуванням принципів неперервності, доступності, індивідуалізації і диференціації, гнучкості й інноваційності цілісної відкритої системи професійної освіти і навчання. Такий підхід ще у 2002 р. був відображений у Національній доктрині розвитку освіти [4], де щодо професійно-технічної освіти передбачалось забезпечення варіативності й гнучкості освітньо-професійних програм з урахуванням змін на ринку праці та попиту на нові професії, а також реалізація безперервності освіти, одним із шляхів якої є формування потреби й здатності особистості до самоосвіти.

Вихід вбачається у впровадженні компетентнісного підходу у навчально-виробничий процес. Нами компетентнісний підхід розуміється як комплексна характеристика, що інтегрує перевірені на практиці технології особистісного, діяльнісного та системного підходів. Вони у певний час довели свою ефективність на практиці, але водночас проявилися слабкі сторони, які потребують методичного доповнення. Тож їх взаємозв'язок, представлений у компетентнісному підході, покликаний задовольняти освітні потреби сьогодення.

Популярність підходу засвідчується різноманітністю висунутих науковцями тлумачень його ключових понять, які інколи суперечать один одному. У нашому дослідженні компетентність буде визначатись відповідно до міжнародного стандарту як продемонстрована здатність використовувати знання, вміння і навички на практиці, а також наявність досвіду й позитивного ставлення, потрібних і необхідних для ефективного виконання певної професійної або соціальної функції. Під компетенцією будемо розуміти набір та опис щойно зазначених складових.

Розглядаючи компетентнісний підхід до професійної підготовки операторів комп'ютерного набору ми виявили два основні підходи до розуміння поняття «професійна компетентність». Перший визначає її через систему знань, умінь, навичок, досвіду, ставлення, здібностей тощо. Другий представляє структуру професійної компе-

тентності через комплекс базових компетентностей. На нашу думку, останній підхід допомагає більш широко розкрити вимоги до сучасного фахівця. Відбір ключових компетентностей, достатньо повно розкритих у працях науковців, дасть змогу скомпонувати структуру професійної компетентності робітника окремої професії.

Для оператора комп'ютерного набору такими компетентностями виступають інформаційна й самоосвітня компетентності. Вони відображають дуальність професійної підготовки фахівців цієї професії: виділення у змісті навчання технічної та інформаційної складових, що сприятиме вирішенню іншого підходу до поділу навчально-виробничого процесу. З одного боку – обов'язкове засвоєння базових знань, з іншого – формування певних якостей, розвитку особистості, тобто ті процеси, які неможливо реалізувати за допомогою знань та вмінь. Інформаційна компетентність полягає у набутті професійно важливих знань і вмінь й повно формується у навчально-виробничому процесі підготовки фахівців. Самоосвітня компетентність або компетентність «уміння вчитися» передбачає здатність до самостійного оновлення професійних знань і умінь професійного напрямку. Професійно важливі якості майбутнього оператора комп'ютерного набору знаходимо інтегрованими у спеціальній компетентності у науковця Е. Зеєра [2], під якою він розуміє підготовленість до самостійного виконання конкретних видів діяльності, вміння вирішувати типові професійні задачі та оцінювати результати власної праці, здатність самостійно здобувати нові знання й уміння зі спеціальності. Ю. Бабанський також підкреслює важливість цих умінь, виокремлюючи навчально-інтелектуальні вміння як одну із трьох великих груп умінь, важливих для професіонала [1]. Шляхи формування розглянутих компетентностей ми вбачаємо у засвоєнні учнями фахових фундаментальних понять, якими при підготовці операторів комп'ютерного набору виступають загальні поняття з теорії інформації.

Отже, перспектива підвищення якості професійної підготовки майбутніх операторів комп'ютерного набору вбачається у компетентнісному підході, який враховує особливості професії різнобічно та в інтеграції компонентів, що впливають на професійну діяльність.

Це формує потенціал для більш повної, цілісної та якісної професійної підготовки операторів комп'ютерного набору.

Література

1. *Бабанский Ю.К.* Оптимизация процесса обучения (Общедидактический аспект). – М. : Педагогика, 1977. – 256 с.
2. *Зеев Е.Ф.* Психология профессий : учеб. пос. для студ. пед. вузов. – 4-е изд. перераб. и доп. – М. : Академический проект: Фонд «Мир», 2006. – 336 с.
3. Концепція Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011–2015 роки [електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1723-2010-%D1%80>.
4. Національна доктрина розвитку освіти [електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/151.html>.